9529

3КЧ1
4-68

25 SEP 2006
1 DEC 2009
8

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՖԵԴԵՐԱՏԻՎ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Պրոլետարներ բոլոր երկրների, միացէ՛ք

10,003

ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼԻ ԿՈՉԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ԿԵՂԵՔՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐ ԽԱՒԵՐԻՆ։

ЗКИ1
4-68

№ 3 №3

Հրատարակութիւն
Ներք. գործերի կոմիսարիատի Շարուր-Նախիջեւանի ճիւղի
Նոր-Նախիջեւան
1020 թ.

23 MAY 2013

9529

ЗКНИ

Կ-68

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
С.С.Р.А. Публичная Библиотека
7/XI--1922
имени Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

12000

10003

Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի Գործադիր Կոմիտեն 1920 թ. Օգոստոսի 15-ին Բագու հրավիրում է Պարսկաստանի, Հայաստանի և Տաճկաստանի բանվորների և գյուղացիների կոնգրեսը: [illegible]

— Ի՞նչ է Կոմունիստական Ինտերնացիոնալը:

— Դա կազմակերպությունն է Ռուսաստանի, Հունգարիայի, Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Անգլիայի և Ամերիկայի հեղափոխական աշխատավորական մասսաների, որոնք, արթնացած հանապազօրյա պայքարի ընթացքում [illegible] ցանկանում են վերջ դնել [illegible] իրենց [illegible] ... [illegible] Այդ աշխատավոր մասսաները հասկացան, որ իրենց ուժը [illegible] միության և կազմակերպության մեջն է, որ [illegible] [illegible] միջազգային կազմակերպությունն [illegible] Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի: Վերջինս [illegible] կապիտալիստ-

կան կառավարութիւնների յարուցած բոլոր հալա-ծանքներին իր գոյութեան մէկուկէս տարուայ շըր-ջանում աշխարհի բոլոր ազատութեան խոյացող յեղափոխական բանւորների և գիւղացիների ո-գին հանդիսացաւ։

Ի՞նչ է այժմ Կոմմունիստական Ինտերնա-ցիոնալը հրաւիրում պարսկական, հնդկական եւ տաճկական բանւորների ու գիւղացիների կոն-գրեսը, ի՞նչ է առաջարկում նրանց եւ ի՞նչ է կամենում նրանցից։ Եւրոպայի և Ամերիկայի կապիտալի դէմ պայքարող բանւորներն ու գիւ-ղացիները դիմում են ձեզ, որովհետև դուք եւս նրանց նման տառապում էք համաշխարհային կապիտալիզմի լծի տակ, ստիպւած էք մաքառել համաշխարհային աւազակների դէմ, և ձեր միա-նալը Եւրոպայի և Ամերիկայի բանւորներին կը-փութացնի անգլիական կապիտալի անկումը և կապահովի բանւորների ու գիւղացիների ազատա-գրութիւնն ամբողջ աշխարհում։

Պարսկաստանի բանւորներ եւ գիւղացիներ։ Թեհրանի կաշառակեր կառավարութիւնը և նրա օտարասէր տեղական խաները դարեր շարունակ կողոպտել և շահագործել են ձեզ։ Հողը սեփա-կանացրել են Թեհրանի կառավարութեան լա-կէյները. նրանք են այդ հողերի տնօրէնը, նը-րանք են իրենց ուզածի պէս հարկեր նշանա-կում և, քամելով երկրի բոլոր հիւթերը, հաս-ցնելով երկիրը չքաւորութեան ու աւերածու-

թեան՝ անցեալ տարի երկու միլլիոն ֆունտ ստեր-լինգի վաճառեցին Պարսկաստանը անգլիա-կան կապիտալիստներին, որպէսզի նրանք Պարս-կաստանում կազմակերպեն մի բանակ, որ կե-ղեքելու էր ձեզ աւելի, քան դա առաջ էր կա-տարւում. մի բանակ, որ ձեզնից կոռ ու բէ-գեարն է քամելու խաների և Թեհրանի կառա-վարութեան համար։ Նրանք ծախեցին հարաւա-յին Պարսկաստանի նաւթային հանքաղբիւրները այդպիսով ձեր երկրի կողոպտին նպաստեցին։

Միջագետքի գիւղացիներ։ Անգլիացիք ձեր երկիրը անկախ յայտարարեցին. բայց 80,000 անգլիական զինւորներ կանգնած են ձեր երկ-րում, որ կողոպտում ու սպանում են ձեզ և ձեր կանանց բռնաբարում։

Անատոլիայի գիւղացիներ։ Անգլիական, ֆրանսիական, իտալական կառավարութիւնները իրանց թնդանօթային կրակի տակ էին պահում Պօլիսը, գերել էին Սուլթանին, կորզելով նրա համաձայնութիւնը զուտ տաճկական երկրները մասնատել և տաճկական ֆինանսները օտար ֆինանսիստների անօրէնութեանը թողնել, որ-պէսզի աւելի հեշտութեամբ կարողանան կո-ղոպտել վեցամեայ պատերազմի ընթացքում աղքատացած տաճիկ ժողովրդին։ Նրանք գրաւ-եցին Հերակլեան ածխահանքերը և ձեր նա-ւահանգիստները, ձեր երկիրը զօրքեր են ու-ղարկում, կոխկրտելով ձեր ցանքսերը, նրանք

թ կապուած են ձեզ իրանց օրէնքներով տնտեսութեան տակի իրանց գիւղացու՝ տանելով կամենալով ձեզ զրկել երկրից բնական հարստութիւններ, որոնց միայն կարելի է լինել բանել խնչքան կուզեն ծանրութեան Ձեր բէկերի և էֆէնդիների մի խումբ ծախուել է օտար կապիտալիստներին, իսկ միւս խումբը ձեզ գցել է կռւում օտարների արշաւանքի դէմ կռուելու, թոյլ չտալով սակայն որպէսզի դուք մայրենի երկրում իշխանութիւնը ձեր ձեռքը վերցնէք, օգտուէք ձեր հողերից ու դաշտերից, որ սուլթանները պարգեւել են զանազան տեսակի պորտաբոյծների, և սեփականեք այդ դաշտերը ձեզ համար: Եւ վաղուան օրը, երբ ձեր կապիտալիստները համաձայնութեան գան ձեզ ճնշողների հետ հաշտութեան աւելի գիջող պայմաններով, այդ դէպքում ձեր՝ ներկայ ղեկավարները կզատուեն դրանից, որպէսզի ձեզ նոր շղթաներով կաշկանդեն, ինչպէս դա անում են օտար զօրքերով հաստատուն կերպով ամրացրուած երկրների կալուածատէրերն ու չինովնիկները:

Հայաստանի գիւղացիներ եւ բանուորներ:

Տարիների ընթացքում դուք զոհերն էք եղել օտար կապիտալի, որ երկար զօրքներ է տարել հայերի ջարդի մասին քերթեր ձեռքով, որ ձեզ կռւ է արել պայքարել Սուլթանի դէմ և որը ձեր պայքարից իր համար նորանոր եկամուտ-

ներ է ապահովել: Պատերազմի ժամանակ ձեզ ոչ միայն անկախութիւն խոստացան, այլ և ձեր տէրտէրներին, վարժապետներին և վաճառականներին գրգռեցին պահանջել տաճիկ գիւղացիների հողերը, որպէսզի այսպիսով ճակատի միջտակաւն կռիւ տաճիկ և հայ ժողովրդների մէջ, որից նրանք կարողանային յաւերժացնել իշխանութիւնը [illegible] քանի ձեր միջև [illegible] իշխանը, [illegible]

[illegible] են ձեր երկիրը, նրանք [illegible] սուլ- [illegible]

Պարսկաստանի գիւղացիները և բանուորները ապստամբել են Թեհրանի շահական կառավարութեան դէմ: Միջագետքի գիւղացիները պայքարել

քուրթերն են բարձրացրել իրանց երկիրը գրաւող անգլիական զօրքերի դէմ և անգլիական մամուլը յայտնում է այն կորուստների մասին, որոնց ենթարկուել է անգլիական բանակը Բաղդադի շուրջը, ապստամբների հետ կռիւ ունեցած միջոցին։

Անատոլիայի գիւղացիներ! Ձեզ յատկապէս կանչում են Քեմալ փաշայի դրօշակի տակ, որպէսզի կռուէք օտար արշաւանքների դէմ, սակայն միաժամանակ մենք գիտենք, որ դուք փորձում էք կազմակերպել ձեր սեփական ժողովրդական կուսակցութիւնը ձեր սեփական, գիւղացիների կուսակցութիւնը, որ կարող կլինի շարունակելու կռիւը և այն դէպքում, երբ ձեր փաշաները հաշտութիւն կնքեն Անտանտի աւազակների հետ։

Սուրիայում չի յաջողուած խաղաղութիւն հաստատել և դուք, հայ գիւղացիներ, որոնց Անտանտը, չնայած իր բոլոր խոստումներին, ձեզ սովամահութեան պարտեց, որպէսզի աւելի լաւ պահէ ձեզ իր ձեռքում. դուք հետզհետէ հասկանում էք, որ ձեր փրկութեան յոյսը Անտանտի կողմից բոլորովին անիմաստ է։ Նոյն իսկ ձեր Դաշնակցութիւնը—բուրժուական կառավարութիւնը՝ Անտանտի այդ լակէյները ստիպուած է դիմել Ռուսաստանի բանուորա-գիւղացիական կառավարութեան և խնդրում հաշտութիւն և օգնութիւն։

Մենք այժմ տեսնում ենք, որ դուք եւս արդէն սկսել էք հասկանալ ձեր կարիքները, և դրա համար մենք դիմում ենք ձեզ, իբրև եւրոպական պրոլետարիատի ներկայացուցիչներ՝ օգտուելով պայքարի ընթացքում ձեռք բերուած մեր մեծ փորձառութեամբ՝ կամենում ենք ձեզ օգնութեան հասնել ձեր ազատագրման գործում։ Մենք ասում ենք ձեզ. անցել է այն ժամանակը, երբ եւրոպական եւ ամերիկեան կապիտալիստները կարող էին ձեզ ճնշել իրենց զէնքի ոյժով։ Ամեն տեղ՝ թէ՛ Եւրոպայում եւ թէ՛ Ամերիկայում ապստամբում են բանուորները եւ զէնքն ի ձեռին արիւնահեղ պատերազմ մղում կապիտալիստների դէմ։

Եթէ մենք դեռ չենք յաղթել համաշխարհային կապիտալին, բայց և այնպէս կապիտալիստները կարողութիւն չունեին իրենց ցանկութեամբ տնօրինել իրենց ժողովրդների կեանքը, թափել տալով աշխատաւոր ժողովրդի արիւնը։

Ռուսական յեղափոխութիւնը երկու ու կէս տարուայ ընթացքում կռւում է ամբողջ աշխարհի կապիտալի դէմ։ Անգլիական, ֆրանսիական, ամերիկեան կապիտալիստները ամեն կերպ-զէնքով, սովով, ճգնում էին յաղթել ռուսական բանուորներին և գիւղացիներին, պարանը կախել նրանց վզին և դարձնել նրանց իրենց ստրուկները։ Բայց դա նրանց չը յաջողուեց։ Ռուսական բանուորներն ու գիւղացիներն աննկուն կերպով պաշտպանում էին իրենց իշխանութիւնը,

[illegible] եւ են երկից [illegible] Ճապոնիայ միջավայ-
րից այն հակաժողովրդական գործերին, որոնց ա-
ջակից էին կապիտալիստները:

Մերձաւոր Արևելքի բանուորներ եւ գիւղա-
ցիներ: Եթէ դուք կազմակերպւէք և ստեղծէք
ձեր բանուորա-գիւղացիական իշխանութիւնը,
երբ դուք զինւէք և միանաք ռուսական բան-
ւորա-գիւղացիական բանակի հետ այն ժամա-
նակ դուք կարող կլինէք յաղթել անգլիական,
ֆրանսիական, ամերիկեան կապիտալիստներին,
կազատւէք ձեզ [illegible] կյան-
քը ձեր [illegible]
[illegible]
[illegible] երկ-
րի [illegible] հարս-
տութիւնը [illegible] սեփականութիւնը,
[illegible] ուրախութեամբ
օգնութեան կհասնի ձեզ: Այս բոլորի համար մենք
[illegible]:

Կոմունիստական Ինտերնացիոնալը [illegible]
[illegible] ամերիկեան, ֆրանսիական,
[illegible] իտալական և [illegible]
բանուորներին [illegible] կը գնա Բաքու,
[illegible] ձեզ հետ միասին խորհրդակցել: Թէ
ինչպէս միացնել եւրոպական պրոլետարիատի
ջանքերը ձեր ջանքերի հետ՝ ընդհանուր թշնա-
մու դէմ կռւելու համար: Ջանք մի
խնայէք [illegible] Թուրքեստան, [illegible] եկէք

[illegible] Սեպտեմբերի 1-ին Բաքու [illegible]
[illegible] կարող [illegible] էք
[illegible],
[illegible],
բայց հետ խորհրդակցէք ու համաձայնեցէք
[illegible] թէ ինչպէս ազատւէք ստրկութեան շղ-
թաներից, միանաք ու կազմէք եղբայրական
համաշխարհային մի դաշնակցութիւն, [illegible]
ապրէք հաւասար ազատ, եղբայրական կեան-
քով: Մենք դիմում ենք [illegible]
Մերձաւոր Արևելքի բանուորներին և գիւ-
ղացիներին, բայց մենք ուրախութեամբ
կտեսնենք նաև հեռաւոր ազգեր ճնշւած
ժողովրդական մասսաներին՝ Հնդկաստանի ներ-
կայացուցիչներին և լիազօրներին: Իսլամական
այն ժողովուրդները, որոնք ազատ զարգանում են
Խորհրդային Ռուսաստանի ազատ դաշնակցու-
թեան մէջ:

Սեպտեմբերի 2-ին խաղաղ ու հաշտ Բաք-
[illegible] Մերձաւոր Արևելքի ազատա-
[illegible]
[illegible]

Թող կենդանի [illegible] Եւրոպայի [illegible]
[illegible] թշնամիներին [illegible]
[illegible] եթէ [illegible]
[illegible]

Թող [illegible] բոլոր եր-

կրների բանւորներին, որ դուք պաշտպանում էք ձեր իրաւունքը, որ դուք միանում էք այն հզօր յեղափոխական, բանակին որ այժմ կռւում է ամեն տեսակի անարդարութեան և ստրկութեան դէմ։

Թող ձեր կոնգրեսը ույժ տայ և հաստատ ներշնչէ բոլոր երկրների միլիոնաւոր ստրուկներին, թող նա վստահութիւն ներշնչէ իրանց ույժին և թող նա փութացնէ վերջնական ազատագրման և յաղթանակի օրը։

Կոմմունիստական ինտերնացիոնալի գործադիր Կոմիտէ՝

Նախագահ Զինովև

Քարտուղար Կ. Ռադեկ

Ի դէմս բրիտանական սօցիալիստական կուսակցութեան՝

Վ. Մակլեյն Տոմ. Կվելչ

Ի դէմս Անգլիոյ ֆաբրիկա-գործարանային կոմիտէների՝

Ժակ Տաններ, Գ. Տ. Մորֆի

Ի Դէմս կոմմունիստական Ինտերնացիոնալի համագումարի ֆրանսիական պատգամաւորութեան՝

Ա. Ռոսմեր, Կ. Դելինե, Ժ. Սադուլ.

Ի դէմս Կոմ. Ինտեր. համագ. իտալ. պատգամ.

Բաչչի, Ա. Գրացիադեն.

Ի տեղի Ամերիկայի կոմմունիս. կուսակցութեան՝

Լ. Ֆրայնա և Ա. Ստոկլիցկի.

Ի տեղի Ամերիկայի կոմունիստ. բանւորական կուսակցութեան՝

Ա. Բիլան.

Ի տեղի Իսպանիայի աշխատանքի ֆեդերացայի՝

Անգել Պեստան.

Ի. տեղի Կոմ. Կուս. Ռուս. Կենտ. Կոմիտէի՝

Ն. Բուխարին, Վ. Վորովսկի, Ս. Բալաբանովա, Գ. Գրինկես.

Ի տեղի Համառուս. Կենտ. Միութեանց Արհեստ. Միութեան

Ա. Ա. Լոզովսկի.

Ի տեղի Հոլլանդիայի կոմուն. կուսակցութեան՝

Դ. Վեյնկոպ.

ՀԱՅ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
С.С.Р.А Публичная Библиотека
7/XI-1922
имени Мясникова
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0187200